

Az iskolai közösségi szolgálatról

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény a korábbinál nagyobb figyelmet fordít a nevelésre, ezért szerepel benne az az előírás, amely az érettségi bizonyítvány kiadását 50 óra közösségi szolgálat teljesítéséhez köti minden magyar tanulónak. (A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szakértői bizottság ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető.)

1. A középiskola a 9-11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint **3 tanévre, arányosan elosztva** szervezi meg, vagy biztosít időkeretet a legalább 50 órás közösségi szolgálat teljesítésére, amelyről azonban **indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni.**
2. A közösségi szolgálat teljesítése körében egy órán 60 perc közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható bele a teljesítésbe.
3. A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése alkalmanként legkevesebb egy, **legfeljebb három órás időkeretben** végezhető.
4. A közösségi szolgálat során a tanuló **naplót köteles vezetni**, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.
5. A közösségi szolgálat dokumentálásának kötelező elemeként
 - a) a tanulónak közösségi szolgálati **jelentkezési lapot kell kitöltenie**, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát,
 - b) az osztálynaplóban, a törzslapon és a bizonyítványban az osztályfőnöknek dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését,
 - c) az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy példány az intézménynél marad,
 - d) az iskolának és az iskolán kívüli szervezetnek **együttműködési megállapodást** kell kötnie,
 - e) magánszemélynél végzett közösségi szolgálat esetén a szolgálattal érintett személynek **nyilatkozatot** kell kitöltenie, melyet két tanúval kell hitelesíteni.

A közösségi szolgálat területei

1. Egészségügyi tevékenységek kórházban vagy egészségügyi intézményekben

A kórházi közösségi szolgálati program célja a meghatározott kereteken belüli fizikai, lelki segítségnyújtás a kórházban gyógykezelés és ápolás céljából tartózkodó betegek számára. A tanulók a következő feladatokat láthatják el az ápoló személyzet által jóváhagyott esetekben és módon:

- a beteg kísérete a betegszállítókkal együtt, és ha erre szükség van, várakozás a beteggel,
- segítség a beteg felültetésekor, kiültetésekor, sétáltatásakor (de nem betegmozgatás, ami ápolói feladat),
- a beteg környezetének rendben tartása, segítség az étkezésben, ivásban,
- felolvasás, beszélgetés, beteg mellett tartózkodás, a betegek meghallgatása,
- a beteg kéréseinek tolmácsolása az ápoló személyzet felé,
- betegek és hozzátartozóik tájékozódásban való segítése,
- kórtermekbe látogatás és igény szerinti segítségnyújtás, lelki támasz nyújtása a betegnek és hozzátartozójának egyaránt,
- egyéb, az ápoló személyzetet segítő, szaktudást nem igénylő, az önkéntesek kompetenciájába tartozó feladatok,
- orvosok és nővérek kéréseinek teljesítése a betegekkel kapcsolatban,
- leletek és egyéb dolgok átszállítása, gyermek programokban való részvétel, szabadidős tevékenységek szervezésében segítség.

A kórházi közösségi szolgálati program előkészítése és adminisztrációja során előfordulhat, hogy számos további feltételnek kell eleget tenni (adatvédelem és betegjogok, titoktartási nyilatkozat, önkéntes szerződés, etikai nyilatkozat), valamint a tevékenység helyszínéhez szorosan kötődő szakmai felkészítés terén (higiénés szabályok, a fertőtlenítés alapelvei, egészségügyi vizsgálat és igazolás megléte, pszichikai alkalmasság).

A kórházi önkéntes tevékenység nem szorítkozik a betegágy melletti munkára, hanem például a betegek eligazodásának segítésében, adminisztratív tevékenységek ellátásában, idegen nyelvű szakirodalom fordításában, tolmácsolásban, a kórház területén végzett környezetgondozásban vállalt feladatokat is felöllelheti.

2. Szociális és jótékonysági tevékenységek

- idős emberek segítése egyénileg otthonukban (sétáltatás, bevásárlás, beszélgetés, közös főzés, takarítás, udvar rendbetétele, favágás stb.),
- idős emberek támogatása szociális intézmény keretei között (sétáltatás, beszélgetés, felolvasás, szoba rendezése, étkezésben segítség, ágynemű áthúzása),
- egyéb szociális tevékenység.

Az 1. pontban minden esetben, míg a 2. pontban említett tevékenységi körök esetén szükség szerint mentort kell biztosítani.

3. Oktatási tevékenység

- korrepetálás alsóbb évfolyamokon, gyermekotthonban, sajátos nevelési igényű intézményben,
- bölcsődékben, óvodákban, a mindennapi tevékenységekben, játékokban való részvétel,
- oktatás idősek számára (például számítógép-használat, nyelvtanítás),
- egyéb oktatási tevékenységek.

4. Kulturális és közösségi tevékenységek

- kulturális intézményekben múzeumpedagógiai vagy egyéb szolgálat elvégzése,
- közösségi tevékenységek: katonasírok gondozása,
- közgyűjteményben önkéntes feladatok ellátása,
- bölcsődékben, óvodákban, idősek otthonában stb. kulturális program szervezése (például bábjáték, amatőr színelőadás, versmondás, próza felolvasás, mesemondás, éneklés).

5. Környezet- és természetvédelmi tevékenységek

- parkrendezés, közösségi terek tisztítása, rendezése,
- biciklitároló javítása, festése, kerítésfestés,
- szociális intézmény környezetének rendezése, fa-és növényültetés, avar összegyűjtése,
- környezettudatosságra, fenntartható fejlődésre vonatkozó programokban való részvétel, a programok népszerűsítése (iskola, civil szervezet honlapján, blog írása, szórólapok készítése stb.)
- megújuló energiaforrások fontosságát szolgáló programok népszerűsítése,

- egyéb környezet- és természetvédelmi tevékenység.

6. *Katasztrófavédelmi tevékenység*

Megemlíthető tevékenységi területek például a katasztrófavédelmi szervezetek napi teendőinek ellátásába való bekapcsolódás, közreműködés az éves, tervezhető feladatokból adódó tevékenységekben. Rendkívüli helyzetben a tanulók kompetencia határain belül végezhető tevékenységek ellátása, például árvíz helyzetben homokzsákok szállítása, töltése, épületek, ingóságok óvása, jelző rendszer részeként feladatellátás, evakuált emberek tájékoztatása, segítése, stb.

7. *Közös sport és szabadidős tevékenység óvodáskorú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, továbbá idős emberekkel*

- közös programok nehézséggel élő kortársakkal; bölcsődésekkel, óvodásokkal, idős emberekkel; sport, kézművesség, játék, főzés, egyéb közös programok,
- életinterjú készítése idős emberekkel.

8. *Iskolai tevékenység*

Adott esetben az is elfogadható, ha egy intézményen belül szerveznek olyan tevékenységet, amely alkalmas a közösségi szolgálat teljesítésére, mint például alacsonyabb évfolyamon tanuló diák korrepetálása.

9. *Magánszemélyek*

Kiemelten ezt a tevékenységet érdemes párosával végezni. Az iskolai közösségi szolgálat teljesítése közvetlen hozzátartozónál, rokonnál csak közvetítő szervezeten keresztül valósítható meg.

További információ: www.kozossegi.ofi.hu